

Relativ fattigdom

Relativ fattigdom betyder, at fattigdom måles i relation til den generelle levestandard i samfundet. Danmarks Statistiks indikator for relativ fattigdom kombinerer lavindkomst med lav formue og fraregner studerende. Indikatoren er udviklet til opfølgning på FN's bæredygtigheds-mål 1.2 og er inspireret af det mål, som det tidligere Ekspertudvalg om Fattigdom udviklede i 2013.

Relativ fattigdom Fattigdom betragtes her relativt i forhold til normen i samfundet. Det vil sige, at man er relativt fattig, hvis man er langt fra at have de samme økonomiske muligheder og levevilkår som de fleste andre i befolkningen. Normen defineres som medianindkomsten. Medianindkomsten er det beløb, hvor halvdelen af befolkningen har en lavere indkomst og halvdelen en højere indkomst.

Boks 1 Definition af relativ fattigdom: Hvornår er man fattig?

En person eller en familie betragtes som relativt fattig, såfremt de både har:

- En ækvivaleret disponibel indkomst under lavindkomstgrænsen i året
- En ækvivaleret nettoformue ekskl. pension under lavindkomstgrænsen ved årets start

[Lavindkomstgrænsen](#) er fastsat til 50 pct. af medianindkomsten målt på ækvivaleret disponibel indkomst. Den følger derved den generelle indkomstudvikling i samfundet.

Personer i familier, hvor hovedforsørgeren i familien er studerende, samt unge der er flyttet hjemmefra i løbet af året, bliver ikke betegnet som fattige, selvom de opfylder ovenstående betingelser.

Ækvivaleret disponibel indkomst og formue Ved måling af relativ fattigdom benyttes [ækvivaleret disponibel indkomst](#) samt ækvivaleret nettoformue eksklusiv pensioner. Her er familiens samlede indkomst og formue korrigeret for antallet af familiemedlemmer, således at man kan sammenligne en enlig med fx et par med børn. Fordi analyseenhederne er familiens indkomst og formue, får alle personer i en familie samme status, som enten fattige eller ikke fattige.

Hvor høj er lavindkomstgrænsen? Lavindkomstgrænsen følger udviklingen i medianindkomsten og afhænger af familietyper. Beløbsgrænserne kan findes i [statistikbanken](#). Beløbet skal dække udgifter til husleje, vand, el, varme, forsikringer, abonnementer, transport, mad, tøj mv. Her kan du læse mere om [lavindkomst](#)

Fattigdom er mere end lav indkomst Til måling af relativ fattigdom er det relevant at kigge bredere end blot på indkomsten, da lav indkomst kan være selvvalgt og måske afspejler, at man lever af en formue. Det første kriterium for at falde i kategorien fattig er, at man indgår i lavindkomstgruppen – altså har en indkomst på under 50 pct. af medianen. Dernæst skal man have en nettoformue (ekskl. pension), der ligger under samme grænse

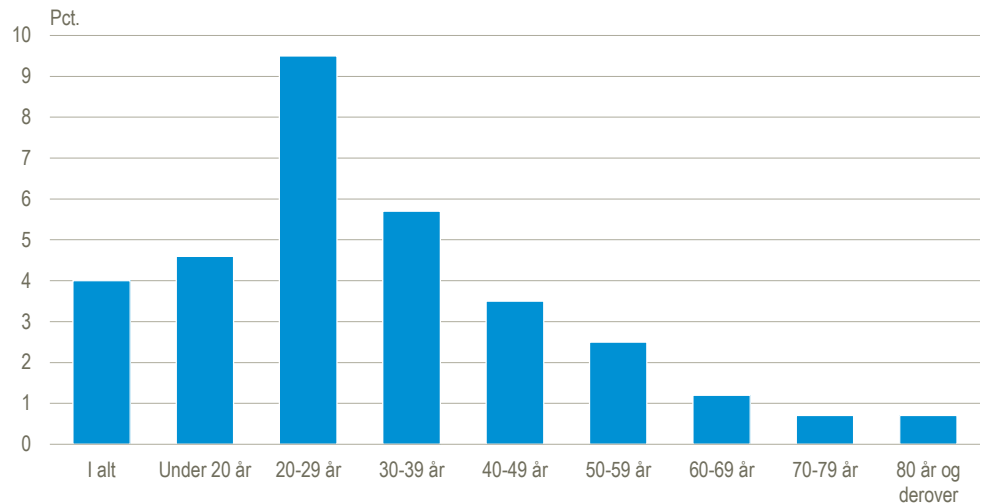
Formuegrænsen Personer i lavindkomstgruppen, der har en nettoformue (uden pension) på over 50 pct. af den årlige medianindkomst, betragtes ikke som fattige, da de vurderes at kunne opretholde en rimelig levestandard i kraft af deres formue. Grænsen kan udledes ved at gange lavindkomstgrænserne i [statistikbanken](#) med 12 for den relevante familietype. Nettoformuen er den samlede formue eksklusiv pension, men inkl. værdien af bil og bolig fratrukket samlede gæld. Pensionsformuen medregnes

ikke, idet pensioner normalt ikke bare kan hæves før den fastsatte pensionsalder, og hvis det sker, skal 60 pct. af beløbet betales i afgift. Herudover betyder modregning i folkepensionen, når pensionerne udbetales, at den reelle værdi af pensionerne bliver lavere.

Studerende Personer i familier, hvor hovedforsørgeren er studerende, bliver ikke betegnet som relativt fattige, selvom de opfylder ovenstående betingelser. Dette valg er blandt andet truffet, fordi studerende betragtes som en ressourcestærk gruppe, der oftest selv har valgt at leve med en lav indkomst i en afgrænset periode.

Unge der er flyttet hjemmefra i året Unge, der er flyttet hjemmefra i løbet af året, bliver fjernet fra gruppen af relativt fattige, hvis de er flyttet fra hjem, hvor familien ikke er fattig. Argumentet herfor er, at den unge i så fald ikke har været relativt fattige hele året.

Figur 1 **Andel af befolkningen i relativ fattigdom fordelt på aldersgrupper. 2016**

Kilde: <https://www.dst.dk/da/Statistik/SDG>

Flest unge er under fattigdomsgrænsen Unge mellem 20 og 29 år er den aldersgruppe, der med 9,5 pct. har den største andel af relativt fattige i 2016 – og det er vel at mærke selvom studerende ikke tæles med som fattige. Dette tal er dog muligvis lidt højt sat, idet nogle af de unge måske holder sabbatår, hvor de kun arbejder en del af året, og andre får økonomisk støtte fra deres forældre, som ikke indgår i statistikken. Andelen af relativt fattige falder med alderen, og de ældste grupper har med blot 0,7 pct. den laveste andel relativt fattige.

Sort arbejde, deleøkonomi og økonomisk støtte Danmarks Statistiks opgørelse af relativ fattigdom bygger blandt andet på data fra indkomstregistret. Ikke alle former for indkomst indgår i dette register. Det gælder fx indkomst fra sort arbejde, deleøkonomi og økonomisk støtte fra familiemedlemmer. Det betyder, at nogle af de personer, der her betegnes som relativt fattige, måske lever af sorte indkomster eller bliver forsørget af deres familier. På den anden side er der også personer over fattigdomsgrænsen, der reelt relativt fattige, fordi de har så store udgifter til fx tandlæge eller andre behandlinger, som ikke er dækket af sygeforsikringen, at de har behov for en højere indkomst end andre.

Fattigdomsniveauer er arbitrære Der er mange valg, der skal træffes, når man skal måle fattigdom, og antallet af fattige afhænger af disse valg. Det er derfor vigtigt ikke at tolke for hårdt på antallet af fattige. Det interessante er at se på udviklingen i antallet af fattige over tid for en given definition af fattigdom. Ligeledes er det relevant at sammenligne fattigdomsniveauer for forskellige grupper, der adskiller sig på fx køn, alder eller **socioøkonomisk status**, for at se hvilke grupper, der sakker bagud i økonomisk forstand.

- Varighed* Det vurderes, at et år under den relative fattigdomsgrænse er tilstrækkeligt til, at en person kan betragtes som relativt fattig. Når Danmarks Statistik har valgt en 1-årig indikator, skyldes det derudover hensynet til indikatorens aktualitet, når den offentliggøres. På sigt har Danmarks Statistik planer om at præsentere supplerende data for længevarende fattigdom, hvor antallet af personer, som har været fattige i flere år i træk, måles.
- Kort tidsserie* Danmarks Statistiks formueopgørelse går kun tilbage til 31. december 2014. Derfor starter tidsserien om relativ fattigdom først i 2015. Det er ikke muligt at måle relativ fattigdom længere tilbage i tid uden databrud.
- Metodenotat* Mere detaljeret information om Danmarks Statistiks mål for relativ fattigdom findes i dette [metodenotat](#).